

SUBJEKTIVNI PODACI KAO DEO ANALIZE POTREBA PRI IZRADI NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA

Dragoslava Mićović*

Kriminalističko-policijska akademija, Beograd

Sažetak: Prilikom analize potreba, uočeno je da je pored objektivnih potrebno posvetiti veću pažnju i subjektivnim podacima, tj. podacima koje prikupljamo od polaznika za koje pravimo neki kurs jezika. Policijska akademija, koja je 2006. godine spajanjem sa Višom školom unutrašnjih poslova prerasla u Kriminalističko-policijsku akademiju, oduvek je radila na evaluaciji sopstvenih nastavnih planova i programa, sa ciljem da ih što više unapredi i poboljša, kako bi obrazovni proces dao najbolje moguće rezultate. U radu su prikazana istraživanja koja su sprovedena tokom 2002. godine u cilju poboljšanja tadašnjih nastavnih planova i programa na Policijskoj akademiji i 2011. godine na Kriminalističko-policijskoj akademiji u Beogradu. Dobijeni rezultati upotrebljeni su da se unaprede i inoviraju nastavni programi.

Ključne reči: nastavni plan i program, analiza potreba, subjektivni i objektivni podaci.

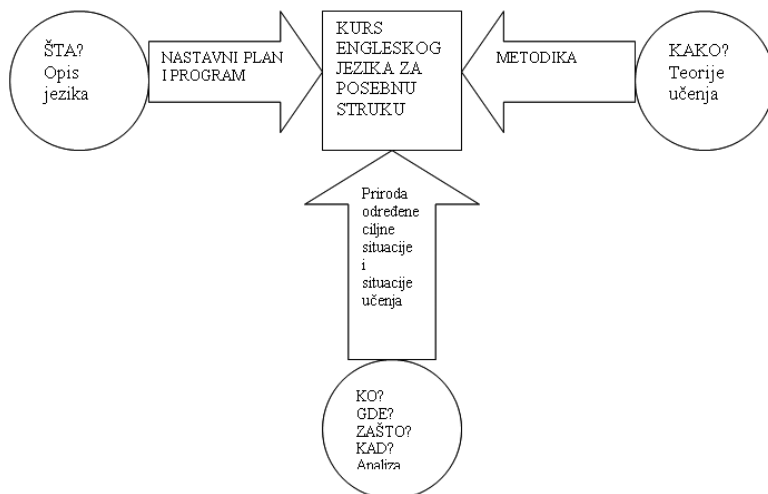
Uvod

Pre nego što se pristupi izradi nastavnog plana i programa treba odgovoriti na širok dijapazon pitanja, kako opštih i teorijskih, tako i posebnih i praktičnih. Na neka pitanja odgovore (bar delimično) možemo dobiti istraživanjem; na neka se pri pronalaženju odgovora moramo osloniti na intuiciju i iskustvo nastavnika, a odgovore na neka pitanja možemo da nađemo u teorijskim modelima.

Ta pitanja ukratko se mogu predstaviti slikom 1.

---

* nastavnik stranog jezika, dragoslava.micovic@kpa.edu.rs

Slika 1 – Faktori koji utiču na izradu nastavnog plana i programa

Iako se zna da je mali broj nastavnika u poziciji da kreira sopstvene nastavne planove i programe (kada je reč o nastavi jezika, to su uglavnom nastavnici stranih jezika struke na fakultetima), većina jeste u poziciji da ih interpretira i modifikuje kada ih primenjuje.

1. Analiza potreba

Analiza potreba je kamen temeljac podučavanja engleskog jezika za posebne namene, što literatura koja se bavi ovom tematikom dosledno i jasno ističe.² I dok se akcenat stavlja na analizu ciljne situacije u kojoj se jezik generiše, na veštine i znanje koji su potrebni onome ko uči engleski jezik za posebnu namenu u ciljnoj situaciji, potrebe se obično ne prepoznaju kao važne u istraživanju i praksi. Hačinson i Voters (Hutchinson, Waters) su među prvima istakli potrebe učenja tvrdeći da se engleski jezik za posebnu namenu u osnovi bavi učenjem na takav način da je put do učenja neke materije važan koliko i cilj (ciljna situacija).³ Prema Basturkmenu (Basturkmen)⁴, analiza potreba je ključni element kreiranja i razvoja nekog kursa. Ona je početak kompleksnog procesa koji je mnogo više od jednostavnog sagledavanja šta će studenti morati da rade u ciljnoj situaciji.⁵

2 Hutchinson & Waters, 1987; Dudley-Evans & St John, 1998; Belcher, Johns & Paltridge, 2011, u: Z. Zhang, Identities in Needs Analysis for Business English Students. *ESP Today*, 1(1), 2013, pp. 26-44. Dostupno na: <http://www.esptodayjournal.org/pdf/2.%20ZUOCHENG%20ZHANG%20-%20full%20text.pdf>, 27. 11. 2013.

3 Z. Zhang, *Opus citatum*

4 Basturkmen, 2010, str. 34, navedeno prema: D. Gak, B. Borković, Needs Analysis: a Basis of a Successful Business English Course, u: *Jezik struke izasovi i perspektive*, zbornik radova, Beograd, 2011, str. 881.

5 *Ibidem*, str. 881.

Jedan od vodećih trendova prilikom kreiranja nastavnog plana jeste korišćenje podataka o polaznicima kursa, odn. informacija dobijenih od onih koji uče jezik. Ove informacije umnogome mogu da utiču na to kakav će biti nastavni plan za određeni kurs. Svrha za koju se uči jezik varira prema tome koliko je specifična i koliko brzo učenici žele da počnu da koriste svoje jezičke veštine, tj. potrebe za učenjem variraju u odnosu na to šta oni koji uče žele da budu ili postanu kroz ciljani jezik.

Analiza potreba obuhvata tehnike i postupke za prikupljanje podataka koji se koriste prilikom kreiranja nastavnog plana. Ove tehnike pozajmljene su iz nekih drugih oblasti obrazovanja i razvoja, naročito iz onih oblasti koje su u tesnoj vezi sa industrijom i tehnologijom, ali prilagođene za ove namene.⁶

Kada je reč o engleskom jeziku za specifičnu namenu, nije preterano reći da analiza potreba čini osnovu na kojoj se zasnivaju ili bi trebalo da se zasnivaju sve odluke koje se donose u vezi sa kreiranjem kursa.⁷

Objektivni i subjektivni podaci

Jedno od glavnih pitanja prilikom izrade nastavnog plana i programa jeste ko treba da utvrdi činjenice u pogledu potreba koje ima onaj ko uči jezik kako bi se kreirao i relevantni profil učenika. Do 1970-ih, potrebe za učenjem uglavnom su utvrđivali nastavnici. Od 1970-ih do danas, ova koncepcija je izmenjena: oni koji uče jezik ne smatraju se samo klijentima, već individuama koje imaju svoja lična gledišta na potrebe za koje uče jezik i na svoj lični razvoj uopšte. Klasifikaciji potreba prilikom učenja jezika najviše su doprineli Rihterih (Richterich), a nakon njega Van Ek (Van Ek), Vilkins (Wilkins), Manbi (Munby), i Brindli (Brindley).⁸

Ono što mnogi od ovih autora ističu jeste razlika između subjektivnih i objektivnih potreba. Objektivne potrebe mogu da identifikuju i neke druge zainteresovane strane na osnovu analize ličnih karakteristika polaznika, nivoa njihovog znanja jezika, ponašanja pri izboru jezika, itd.

Subjektivne potrebe, s druge strane, zasnivaju se na izjavama samih polaznika. One ne moraju nužno da se poklapaju sa objektivnim potrebama. Na primer, empirijsko istraživanje pokazuje da se efikasno funkcionisanje u formalnoj društvenoj situaciji, kao što je recimo popunjavanje obrasca u opštini ili razgovor sa bankarskim službenikom, retko formuliše kao eksplicitna potreba prilikom učenja jezika kod polaznika,⁹ pa ipak nastavnici tvrde da studenti redovno traže pomoć sa ovom vrstom problema. Slično tome, polaznici mogu da ukažu na neke subjektivne potrebe koje se sa „objektivne“ tačke gledišta ne prepoznaju.

U mnogim slučajevima izrade nastavnog plana i programa, objektivne i subjektivne potrebe za učenjem jezika moraju da budu u ravnoteži. Slepo praćenje

⁶ D. Nunan, *Syllabus Design*, Oxford: Oxford University Press, 1993, str. 13.

⁷ D. D. Belcher, *English for Specific Purposes: Teaching to Perceived Needs and Imagined Futures in the Worlds of Work, Study and Everyday Life*, *TESOL Quarterly*, Vol. 40, No. 1, 2006, str. 135.

⁸ P. Van Avermaet; S. Gysen, *From needs to tasks: language learning needs in a task-based perspective*. In K. Van den Branden (ed.), *Task-Based Language Education*, Cambridge: Cambridge University Press, 2006, pp. 17–46.

⁹ *Ibidem*, pp. 17–46.

samo subjektivnih potreba koje su formulisali polaznici, ne obraćajući pažnju na objektivne potrebe, dugoročno se može pokazati kao loše za polaznike. Polaznici ne poseduju uvek jasnu sliku o tome šta određeni domen (kao što je radno mesto, ili društveni/turistički domen) zahteva u smislu ciljnih zadataka i traženog nivoa upotrebe jezika.¹⁰ S druge strane, naglasak na isključivo objektivnim potrebama takođe se može pokazati kao neidealno: ako polaznici nemaju osećaj da jezik koji uče i ciljevi učenja jezika koje je odabrao kreator kursa nisu u direktnoj vezi sa onim što oni osećaju da bi trebalo da budu u stanju da postignu sa ciljnim jezikom u spoljnom svetu, mogu da postanu demotivisani da pohađaju kurs, pa čak i da prestanu da ga pohađaju, što je pokazalo istraživanje koje je sproveo Berben.¹¹

U tom smislu, pravi se razlika između „objektivnih“ i „subjektivnih“ podataka o onima koji uče jezik.

Objektivni podaci jesu činjenice, odn. informacije za koje nije neophodno uzeti u obzir stavove i gledišta učenika. U objektivne podatke, na primer, spadaju starost, nacionalnost, maternji jezik, itd.

Subjektivni podaci, s druge strane, reflektuju percepcije, ciljeve, i prioritete polaznika. Uključuju, između ostalog, podatke i o tome zašto polaznik uči drugi jezik i koji su to zadaci i aktivnosti koje polaznik bira radije nego neke druge (engl. *learning preferences*).

Kao jedan od najznačajnijih radova u oblasti analize potreba smatra se rad Džona Manbija (Munby).¹² Međutim, glavna zamerka njegovom radu jeste u tome da je isuviše mehanistički, te da malo pažnje posvećuje percepcijama polaznika, dakle subjektivnim podacima.¹³

Kritike prvih analiza potreba dovele su do toga da se više pažnje posveti prikupljanju i korišćenju subjektivnih podataka prilikom kreiranja nastavnog plana. Ovakva promena ogleda se i u trendu ka više humanističkom pristupu obrazovanju uopšte. Humanističko obrazovanje zasniva se na verovanju da bi polaznici morali da se pitaju oko toga šta treba da uče i kako to treba da uče, a ogleda se i u tome da obrazovanje treba da se bavi razvojem autonomije učenika. U tom smislu, polaznike treba naučiti veštinama nezavisnog učenja tako da svoje obrazovanje mogu da nastave i nakon okončanja formalnog obrazovnog procesa.¹⁴

2. Istraživanja

U toku 2001. godine na Policijskoj akademiji u Beogradu sprovedeno je istraživanje pod nazivom „Utvrdjivanje osposobljenosti diplomiranih oficira policije za obavljanje profesionalnih zadataka“¹⁵ čiji je osnovni cilj bio da se odgovori na pitanja koliko su diplomirani oficiri policije osposobljeni da obavljaju

10 *Ibidem*, pp. 17–46.

11 *Ibidem*, pp. 17–46.

12 Manbijev model sadrži devet elemenata: učesnike, svrhu učenja, okruženje, interakciju, instrumentalnost, dijalekat, ciljni nivo, komunikativni događaj i komunikativni ključ (Munby, 1978).

13 D. Nunan, *Syllabus Design*, Oxford: Oxford University Press, 1993, str. 20.

14 *Ibidem*, str. 20.

15 Ovo istraživanje urađeno je u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova. Diplomirani oficiri policije koji su učestvovali u ovom istraživanju već su bili zaposleni u okviru MUP-a. Detaljniji statistički pregled po tabelama može se naći u rezultatima koji su objavljeni pod istim nazivom kao i

poslove na koje su raspoređeni i šta Policijska akademija u organizacionom i edukativnom smislu treba da učini kako bi se povećala osposobljenost kadrova koje školuje. U okviru ovog istraživanja uzorak je činilo 208 diplomiranih oficira policije. Kada je reč o predmetu Engleski jezik I i II, rezultati su pokazali da je u to vreme postojala mala primenljivost znanja iz predmeta Engleski jezik I i II u obavljanju profesionalnih poslova diplomiranih oficira policije. Treba imati na umu da je to period kada je naša zemlja nakon dugogodišnjih sankcija i izolacije još uvek bila relativno zatvorena, ili se tek otvarala za saradnju sa inostranim institucijama, te ispitanici nisu još uvek imali potrebu da koriste engleski jezik u većoj meri. Kriterijum ocenjivanja je po mišljenju ispitanika dobar, ali je korelacija između ocena i primenljivosti znanja pokazala da dobra ocena iz ovog predmeta ne garantuje uspešnost u obavljanju policijskog posla.

Dobijeni rezultati za sve četiri jezičke veštine (čitanje, prevod, pisanje, govor) odgovaraju prvobitnim očekivanjima: prve dve jezičke veštine – čitanje i prevod, daju bolje rezultate u odnosu na pisanje i govor, što odgovara kombinovanoj metodi koja se primenjivala tokom časova predavanja i vežbanja.¹⁶

2.1 Rezultati anketa

2.1.1. Anketa studenata Policijske akademije 2002. godine

Podstaknuta ovim istraživanjem, a u cilju unapređenja nastavnog plana i programa, autorka je u toku 2002. godine sproveda anketu na uzorku od 97 ispitanika muškog pola¹⁷ starosti 19 do 21 godine, odn. tadašnjim studentima II godine Policijske akademije. Ovo je bilo prvo od dva prikupljanja tzv. subjektivnih podataka o polaznicima.

Prilikom sastavljanja upitnika,¹⁸ uzeto je u obzir da je pri izradi nastavnog plana i programa važno i šta kažu oni kojima je taj program namenjen, tj. koja su njihova interesovanja, na koji način više vole da rade, koje veštine smatraju važnijim za usvajanje.

Upitnik je sačinjen kao upitnik zatvorenog tipa, dakle kao niz izjavnih rečenica gde su studenti imali mogućnost da izraze svoje stavove na skali od 1-3. Rezultati su prikazani u tabeli 1 na str. 138.

Rezultati ankete pokazuju da studenti najviše vole da im nastavnik sve objasni, da uče engleske reči tako što će ih slušati, da uče engleski tako što će gledati TV na engleskom, da uče na času gledajući slike, filmove, video materijal, da uče koristeći internet (pitanja br. 4, 6, 12, 22, 24). Najveći broj ispitanika je odgovorio da ne vole

---

istraživanje (tabele i statističke korelacije). U ovom radu biće samo ukratko izneti osnovni zaključci istraživanja koji se odnose na predmet Engleski jezik I i II.

16 *Utvrđivanje osposobljenosti diplomiranih oficira policije za obavljanje profesionalnih zadataka* – studija, 2002, Policijska akademija, Beograd.

17 U vreme prve ankete Policijsku akademiju u Beogradu pohađali su isključivo studenti muškog pola. Prijem studentkinja na ovu ustanovu započeo je tek kasnije.

18 Upitnik je izrađen na osnovu upitnika koji se nalazi u knjizi Dejvida Nunana (Nunan, 1993, str. 78), a koji je Willing (1988) koristio u svom istraživanju. Pitanja su, naravno, morala da budu prilagođena našim uslovima.

da uče gramatiku (pitanje br. 11). Odgovori na veliki broj pitanja pokazali su da su studenti neodlučni ili su odgovori tako raspoređeni da se može zaključiti da nemaju jasan stav. Studenti su pokazali neodlučnost (odgovor „možda“) kada je reč o vežbanju izgovora, učenja puno novih reči, učenja reči tako što će ih gledati (na tabli, slikama, i sl.), u pogledu pomoći nastavnika kada govore o svojim interesovanjima, u vezi sa učenjem kroz čitanje, samostalnim prevodenjem, zapisivanjem u svesku, samostalnim otkrivanjem grešaka i učenjem sa kolegama u grupi (pitanja br. 1, 5, 7, 8, 16, 18, 19, 21 i 23). Kada je reč o preostalim pitanjima (pitanja br. 2, 3, 9, 10, 13, 14, 15, 17, 20, 25 i 26), iako se nisu izdvojili potpuno pozitivan ili potpuno negativan stav, može se uočiti određena tendencija ka pozitivnom ili negativnom stavu. Naime, studenti su ipak naklonjeniji tome da im nastavnik ukaže na sve greške, da uče kroz konverzaciju, da uče u malim grupama, da uče reči kroz aktivnosti, te da im je važno da se na času sve prevede (pitanja br. 2, 3, 9, 10 i 17). Kod ovih pitanja većina odgovora bila je u koloni „da“ i u koloni „možda“ (doduše, prilično ravnomerno raspoređeno), a najmanje u koloni „ne“. Slično tome, studenti su manje naklonjeni tome da im nastavnik zadaje probleme za rešavanje, da čitaju knjige na engleskom (beletristika, stručna literatura, i sl.), da slušaju snimljene materijale, da uče kroz razgovor u parovima i da uče samostalno uz rečnik (pitanja br. 13, 14, 15, 20, 25 i 26). Kod ovih pitanja većina odgovora nalazila se u koloni „možda“ i „ne“, a manji broj u koloni „da“. Dakle, studenti nisu skloni samostalnom radu kada je u pitanju učenje jezika.

Šta nam govore ovakvi odgovori? Pre svega, interesantno je primetiti da iako poslednjih godina gramatičko-prevodilački pristup ima sve manje pobornika, studenti se ipak u učionici osećaju sigurnije kada se na času sve prevede. Ovo verovatno proizlazi iz činjenice da nisu u potpunosti sigurni u svoje znanje, kako engleskog, tako možda i neke užestručne oblasti iz koje je dati tekst uzet, pa kada u rečniku naiđu na više značenja jedne reči (bilo da je reč o pojavama kao što su polisemija ili homonimija, što je u engleskom čest slučaj) nisu sigurni koji bi prevod bilo najbolje upotrebiti. Vrlo često su se tokom ovakvih časova razvijale žive diskusije oko toga šta bi u datom slučaju bilo najbolje primeniti.

Čitanje beletristike i stručne literature nije omiljena aktivnost, ali tokom daljih ispitivanja došlo se do odgovora da to nije slučaj samo sa engleskim jezikom, već i sa drugim predmetima koji zahtevaju čitanje dodatne literature. Isto tako moglo bi da se zaključi da ih aktivnosti poput slušanja kasete plaše što odražava njihovu nesigurnost. Slušanje predstavlja jednu od aktivnosti od koje, inače, mnogi koji uče strani jezik zaziru, iako je slušanje proces kroz koji se bilo koji jezik uči najprirodnije, na isti način kao i maternji.

Ovako podeljena mišljenja mogla bi se pripisati činjenici da postoje faktički tri podgrupe koje bi se mogle formirati po nivoima znanja, što verovatno utiče i na stavove po pitanju učenja jezika, a možda bi mogla da se pripišu i činjenici da se mnogi od studenata nikada nisu sreli sa nekim od navedenih oblika nastave (pa samim tim i ne mogu da imaju neko svoje mišljenje). Naknadno uočene manjkavosti ove ankete jesu te da nisu uzeti podaci o tome kojoj od tri podgrupe pripadaju učesnici niti njihov prethodni uspeh u učenju jezika (u smislu ocene koju su imali tokom prethodnog školovanja), pa se ne može izvesti nikakav zaključak

u vezi sa tim da li i ovi kriterijumi imaju nekakvog uticaja na njihove stavove po pitanju učenja stranog jezika struke.

Na osnovu ovakvih rezultata moglo bi se isto tako zaključiti da studenti ne žele da prihvate veći deo odgovornosti za svoje učenje, već da žele da taj deo i dalje u većoj meri ostane na strani nastavnika.

2.1.2. Anкета studenata Kriminalističko-policijske akademije 2011. godine

Godine 2008. na Kriminalističko-policijskoj akademiji u Beogradu započeo je projekat pod nazivom „Evaluacija kvaliteta nastavnog procesa studijskih programa KPA“, u okviru koga je autorka izvršila anketiranje studenata II, III i IV godine (akademske i strukovne studije) na uzorku od 102 studenta oba pola. Upitnik je unapređen kao rezultat ranije primećenih nedostataka i prilagođen je za lakše popunjavanje i kasniju obradu. Naime, pored osnovnog upitnika koji je već korišćen u prethodnoj anketi, uneta su pitanja koliko je godina student ili studentkinja u toku prethodnog školovanja učio/la engleski jezik i koju ocenu je imao/la iz engleskog jezika, a na kraju je takođe zatraženo da studenti i studentkinje odgovore da li bi po njihovom mišljenju engleski jezik trebalo uvesti kao izborni predmet na III i IV godinu studija. Prva pitanja unesena su u pokušaju da se utvrdi korelacija između stavova ka učenju jezika i broja godina, odnosno uspeha postignutog u učenju jezika. Ovako modifikovan upitnik sastoji se od 26 pitanja zatvorenog tipa u obliku izjave sa kojom se kandidat slaže u određenoj meri (da, možda ili ne). Nakon obrade rezultata ankete dobijeni su rezultati prikazani u tabeli 2 na str. 139.

Rezultati druge ankete pokazuju malo izraženije stavove u vezi sa nekim pitanjima nego što je to bio slučaj sa prvom anketom. Manje je pitanja kod kojih su studenti neodlučni ili ne pokazuju dovoljno jasan stav. Dakle, rezultati druge ankete pokazuju da studenti najviše vole da vežbaju izgovor, da im nastavnik ukaže na sve greške koje naprave, da vole da uče kroz razgovor (konverzaciju), da im nastavnik sve objasni (čak 91,18%), da vole da uče puno novih reči i to tako što će ih slušati, da im nastavnik pomogne kada govore o svojim interesovanjima, da uče u malim grupama i kroz aktivnosti; dalje, vole da uče gledajući TV na engleskom, kroz čitanje (što je razlika u odnosu na prvu anketu), važno im je da se na času sve prevede, voleli bi da imaju slike, filmove i video materijal na raspolaganju za učenje, voleli bi da uče preko interneta, kao i kroz rad u grupi sa kolegama, odnosno kroz razgovor u parovima (pitanja br. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 22, 23, 24 i 25).

Ono što ne vole isto je kao i u prvoj anketi – ne vole da uče gramatiku (pitanje br. 11). Ne vole ili malo vole da uče reči tako što će ih gledati (na tabli, slikama, i sl.), ne žele dodatne priručnike za učenje jezika, ne vole da im se prepusti da sami otkrivaju svoje greške (pitanja br. 7, 13 i 21). Kod ovih pitanja najviše odgovora bilo je raspoređeno u kolone „možda“ i „ne“.

Što se tiče odgovora na preostala pitanja, neki pokazuju da nema jasno podeljenih mišljenja (pitanja br. 18, 20 i 26), tj. nisu se jasno izdvojili stavovi po pitanju samostalnog prevođenja, slušanja snimljenog materijala i samostalnog učenja uz rečnik. Kod pitanja br. 14 i 19 – kada je reč o tome da nastavnik postavi

probleme za rešavanje i zapisivanja u svesku – iako stavovi nisu jasno izdvojeni, veći broj odgovora nalazio se u koloni „da“ i „možda“, što govori o pozitivnijoj orijentaciji kada je reč o ovim pitanjima.

Skoro deset godina kasnije rezultati ankete su u značajnoj meri slični, ali se ipak uočavaju i jasniji stavovi u odnosu na veći broj pitanja nego što je bio slučaj sa prvom anketom. Neki od odgovora su identični – na pitanje br. 11 – da studenti ne vole da uče gramatiku. U tom smislu i neki od zaključaka koji su izvedeni za prvu anketu važili bi i dalje, pa ih nećemo ponavljati. Iako je trend u svetu da se tokom formalnog kursa jezika učenici/studenti osposobe da nastave samostalno učenje po završetku nastave, naši studenti i dalje nisu skloni ovakvom učenju jezika.

Na pitanje da li bi po vašem mišljenju trebalo uvesti engleski jezik kao izborni predmet na III i IV godini studija, pozitivno je odgovorilo 76 studenata ili 74,51%, negativno 19 ili 18,63%, a nije dalo odgovor njih 7 ili 6,86%. Ovde je primećeno da oni ispitanici koji žele da nastave da uče engleski jezik jesu mahom oni koji su tokom prethodnog školovanja imali bolje ocene iz tog predmeta (4 ili 5) i većina početnika. Manji broj početnika i oni koji su iz engleskog jezika imali lošije ocene (3 ili 2) pripadaju grupi koja je odgovorila da engleski ne bi trebalo uvesti kao izborni predmet na III i IV godini studija. Iz ovoga se može zaključiti da nije važno da li je neko učio engleski jezik i koliko godina tokom prethodnog školovanja, nego kakav je uspeh postigao u toku učenja.

Od 102 ispitanika, tokom prethodnog školovanja engleski je učilo njih 89 ili 87,25% (4 godine njih 11; 6 godina njih 3; 8 godina njih 44; 10 godina njih 27 i 12 godina njih 4), nije učilo engleski njih 12 ili 11,76%, a jedan ispitanik (0,99%) nije dao odgovor na ovo pitanje.

Primetno je da iz godine u godinu broj studenata koji baš nikada nisu imali nikakav kontakt sa engleskim jezikom opada. Razlozi za ovo jesu što se učenju engleskog jezika posvećuje više pažnje i tokom redovnog školovanja (nove generacije đaka u osnovnim školama u velikom broju slučajeva počinju sa učenjem engleskog jezika od I razreda), a i tokom dopunskih aktivnosti (razne privatne škole jezike i dodatni kursevi koje su studenti sami finansirali u toku svog prethodnog školovanja, naročito ako u školi nisu učili engleski jezik). Isto tako vrtoglavi porast upotrebe interneta, računara i mobilnih telefona doveo je do toga da baš svako, čak i kad nije mnogo voljan, mora da dođe u kontakt sa engleskim jezikom i da ga nauči bar onoliko koliko mu je potrebno za upotrebu u te svrhe.

Namera je autorke ovog rada da nastavi istraživanja u ovom smislu, koja će verovatno biti predmet nekog drugog rada u budućnosti.

Zaključak

Kada razmatramo potrebe i ciljeve, potrebno je da uvek imamo na umu da nastavni plan koji pravi nastavnik i onaj koji ima (uslovno rečeno) polaznik mogu da se razlikuju. Jedan od ciljeva ili svrha subjektivne analize potreba jeste da polaznici i nastavnici dođu u priliku da razmene ideje tako da se plan nastavnika i plan polaznika usaglase u najvećoj mogućoj meri. Ovo se može obaviti na dva načina. Pre svega, podaci koje prikupimo od polaznika mogu da nam posluže kao

pomoć prilikom izbora sadržaja i nastavnih aktivnosti. Drugo, ako omogućimo našim polaznicima uvid u ciljeve, ishode i nastavne aktivnosti, rezultat može da bude da oni više cene i bolje prihvate ono što ih čeka prilikom procesa učenja. Ponekada se ciljevi nastavnika i polaznika razlikuju samo zbog toga što polaznicima nije jasno predočeno koje ciljeve nastavnik postavlja.

Efikasno podučavanje i učenje jezika može se postići samo onda kada su nastavnici svesni potreba, sposobnosti, potencijala i preferencija svojih polaznika kako bi mogli da im izađu u susret. U ovom istraživanju bavili smo se samo preferencijama.

Ono što i nastavnici i polaznici treba da imaju na umu jeste da oni ne pripadaju dvema suprotstavljenim grupama, već dvema grupama koje rade na istom zadatku sa istim ciljem. Uvažavajući mišljenja naših polaznika do ovog cilja se može stići i lakše i brže.

Literatura

1. *Anketa: Stavovi studenata po pitanju učenja stranog jezika*, sprovedena na Policijskoj akademiji u Beogradu, april 2002.
2. *Anketa: Stavovi studenata po pitanju učenja stranog jezika*, modifikovana verzija, sprovedena na KPA, april 2011.
3. Belcher, D. D; English for Specific Purposes: Teaching to Perceived Needs and Imagined Futures in the Worlds of Work, Study and Everyday Life, *TESOL Quarterly*, Vol. 40, No. 1, 2006.
4. Gak, D; Borković, B; Needs Analysis: a Basis of a Successful Business English Course, objavljeno u: *Jezik struke izasovi i perspective, zbornik radova*, Beograd, 2011.
5. Hutchinson, T; Waters, A; *English for Specific Purposes – A Learning-centred Approach*. Cambridge University Press, Cambridge, 1998.
6. Mićović, D; English for Specific Purposes – Syllabus Planning and Design, *NBP-Beograd*, Vol. VII, No. 1, 2002.
7. Munby, J; *Communicative Syllabus Design*, Cambridge University Press, Cambridge, 1978.
8. Nunan, D; *Syllabus Design*, Oxford University Press, Oxford, 1993.
9. *Utvrdjivanje osposobljenosti diplomiranih oficira policije za obavljanje profesionalnih zadataka – studija*, Policijska akademija, Beograd, 2002.
10. Willing, K; *Learning Styles in Adult Migrant Education*, National Curriculum Resource Centre, Adelaide, 1988.
11. Van Avermaet, P; Gysen, S; From needs to tasks: language learning needs in a task-based perspective. In K. Van den Branden (ed.), *Task-Based Language Education*, Cambridge University Press, Cambridge, 2006,
12. Zhang, Z; Identities in needs analysis for Business English students. *ESP Today*, 1(1), 2013, dostupno na: <http://www.esptodayjournal.org/pdf/2.%20ZUOCHENG%20ZHANG%20-%20full%20text.pdf>, (27. 11. 2013.)

Tabela 1 – Stavovi studenata po pitanju učenja stranog jezika (2002. godina)

	Pitanja	1 = da		2 = možda		3 = ne	
		Br.	%	Br.	%	Br.	%
1.	Volim da vežbam izgovor.	18	18,56	60	61,85	19	19,59
2.	Volim da mi nastavnik ukaže na sve greške koje napravim.	46	47,42	48	49,48	3	3,1
3.	Na času volim da učim kroz razgovor (konverzaciju).	47	48,45	42	43,3	8	8,25
4.	Volim da nam nastavnik sve objasni.	77	79,38	19	19,59	1	1,03
5.	Volim da učim puno novih reči.	36	37,11	55	56,70	6	6,19
6.	Volim da učim engleske reči tako što ću ih slušati.	51	52,58	38	39,17	8	8,25
7.	Volim da učim engleske reči tako što ću ih gledati (na tabli, slikama, i sl.)	30	30,93	51	52,58	16	16,49
8.	Volim da mi nastavnik pomogne kada govorim o svojim interesovanjima.	28	28,87	57	58,76	12	12,37
9.	Volim da učim engleski u malim grupama.	38	39,18	43	44,33	16	16,49
10.	Volim da učim engleske reči kroz aktivnosti.	47	48,45	43	44,33	7	7,22
11.	Volim da učim gramatiku.	8	8,25	37	38,14	52	53,61
12.	Voleo bih da učim tako što gledam TV na engleskom.	58	59,80	34	35,05	5	5,15
13.	Voleo bih da pored osnovnog udžbenika imam i neki dodatni priručnik.	13	13,40	46	47,42	38	39,18
14.	Volim da nam nastavnik zadaje probleme za rešavanje.	14	14,44	47	48,45	36	37,11
15.	Voleo bih da učim engleski putem knjiga na engleskom (beletristika, stručna literatura, i sl.).	13	13,40	47	48,45	37	38,15
16.	Na času engleskog volim da učim kroz čitanje.	25	25,78	59	60,82	13	13,40
17.	Važno mi je da se na času sve prevede.	40	41,24	44	45,36	13	13,40
18.	Volim samostalno da prevodim.	30	30,93	52	53,61	15	15,46
19.	Volim sve da zapišem u svesku.	18	18,56	57	58,76	22	22,68
20.	Na času volim da slušam snimljene materijale za učenje engleskog jezika.	24	24,74	43	44,33	30	30,93
21.	Volim da mi nastavnik prepusti da otkrijem svoje greške.	14	14,43	52	53,61	31	31,96
22.	Na času volim da učim engleski gledajući slike, filmove, video materijal...	54	55,67	37	38,14	6	6,19
23.	Volim da učim engleski sa kolegama u grupi.	26	26,80	52	53,61	19	19,59
24.	Voleo bih da učim koristeći internet.	63	64,95	29	29,9	5	5,15
25.	Volim da učim engleski kroz razgovor u parovima.	36	37,11	50	51,55	11	11,34
26.	Volim da učim samostalno uz rečnik.	7	7,22	42	43,30	48	49,48

Tabela 2 – Stavovi studenata po pitanju učenja stranog jezika (2011. godina)

Koliko godina ste prethodno učili engleski jezik? _____

Koju ocenu ste imali iz engleskog jezika u toku srednje škole? Navedite sve četiri ocene.

	Pitanja	da		možda		ne	
		Br.	%	Br.	%	Br.	%
1.	Volim da vežbam izgovor.	59	57,85	20	19,60	23	22,55
2.	Volim da mi nastavnik ukaže na sve greške koje napravim.	90	88,24	9	8,82	3	2,94
3.	Volim da učim na času kroz razgovor (konverzaciju).	80	78,44	15	14,70	7	6,86
4.	Volim da nam nastavnik sve objasni.	93	91,18	7	6,86	2	1,96
5.	Volim da učim puno novih reči.	68	66,66	21	20,59	13	12,75
6.	Volim da učim reči engleskog jezika tako što ću ih slušati.	77	75,49	18	17,65	7	6,86
7.	Volim da učim reči engleskog jezika tako što ću ih gledati (na tabli, na slikama, i sl.)	42	41,18	25	24,51	35	34,31
8.	Volim da mi nastavnik pomogne kada govorim o svojim interesovanjima.	63	61,76	31	30,39	8	7,85
9.	Volim da učim engleski u malim grupama.	80	78,44	11	10,78	11	10,78
10.	Volim da učim reči engleskog jezika kroz aktivnosti.	81	79,41	13	12,75	8	7,84
11.	Volim da učim gramatiku.	29	28,43	22	21,57	51	50,00
12.	Voleo/la bih da učim tako što ću gledati TV na engleskom jeziku.	70	68,63	21	20,59	11	10,78
13.	Voleo/la bih da pored osnovnog udžbenika imam i neki dodatni priručnik.	28	27,45	45	44,12	29	28,43
14.	Volim da nam nastavnik postavi probleme za rešavanje.	39	38,24	35	34,31	28	27,45
15.	Voleo/la bih da učim engleski putem knjiga na engleskom (beletristika, stručna literatura, i sl.)	41	40,20	36	35,29	25	24,51
16.	Na času engleskog jezika volim da učim kroz čitanje.	72	70,59	17	16,67	13	12,74
17.	Važno mi je da se na času sve prevede.	65	63,72	19	18,63	18	17,65
18.	Volim samostalno da prevodim.	53	51,96	28	27,45	21	20,59
19.	Volim sve da zapiše u svesku.	41	40,20	33	32,35	28	27,45
20.	Na času volim da slušam snimljene materijale za učenje engleskog jezika.	44	43,14	27	26,47	31	30,39
21.	Volim da mi nastavnik prepusti da otkrijem svoje greške.	32	31,37	30	29,41	40	39,22
22.	Na času volim da učim engleski gledajući slike, filmove, video materijal..	74	72,55	16	15,69	12	11,76
23.	Volim da učim engleski sa kolegama u grupi.	63	61,76	32	31,38	7	6,86
24.	Voleo/la bih da učim koristeći Internet.	76	74,51	11	10,78	15	14,71
25.	Volim da učim engleski kroz razgovor u parovima.	70	68,63	18	17,65	14	13,72
26.	Volim da učim samostalno uz rečnik.	37	36,27	17	16,67	48	47,06

SUBJECTIVE DATA AS PART OF NEEDS ANALYSIS IN SYLLABUS DESIGN

Dragoslava Mićović

Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade

Summary: Needs analysis plays an important role in syllabus design. In collecting various data required for needs analysis, it has been noticed that more attention should be paid to subjective data, in other words those data that are collected from the learners for which a language course is designed. The paper presents the two studies conducted in order to improve English language syllabus at the Police Academy in 2002, and then at the Academy of Criminalistic and Police Studies in 2011 (which was established following the merger of the Police Academy and Police College in 2006). The results obtained from the two studies show remarkable similarities and also point to the direction in which the English language syllabus could be improved in the future.

Keywords: syllabus, needs analysis, subjective and objective data.